DEMOS HELSINKI

Työpaja 24.11.2021 – Kooste ja alustavia ajatuksia uudistuvan seutustrategian sisällöistä

26.11.2021, tarkennukset 1.12.

Demos Helsinki
Kaisa Schmidt-Thomé & Otto-Wille Koste

Työpajan antia: Yleisvaikutelma

DEMOS HELSINKI

Kaupunkiseudun kasvun edellytykset ja velvoitteet

- Yhdessä tekemisen voima kasvattaa Tampereen kaupunkiseudun **etumatkaa houkuttelevuudessa**.

  Toisaalta yhteistyön täytyy tuottaa tuloksia, jotka seutua **kauempaakin katsovat tahot** tunnistavat ja houkutteleviksi tunnustavat.

- Tulevaisuuden toimintaympäristöön on Tampereen kaupunkiseudulla hyvä tuntuma. **Ymmärrys keskeisistä muutosilmiöistä** auttaa tarttumaan seudun kannalta lupaaviin kehityskulkuihin **edelläkävijän asemasta**, mikä on taas omiaan luomaan uutta kasvua.

  Toisaalta **kasvu tuo velvoitteita**. Edelläkävijän on huolehdittava, etteivät elämänlaatu ja vauraus toteudu minkään väestöryhmän hyvinvoinnin tai ympäristön kantokyvyn kustannuksella.

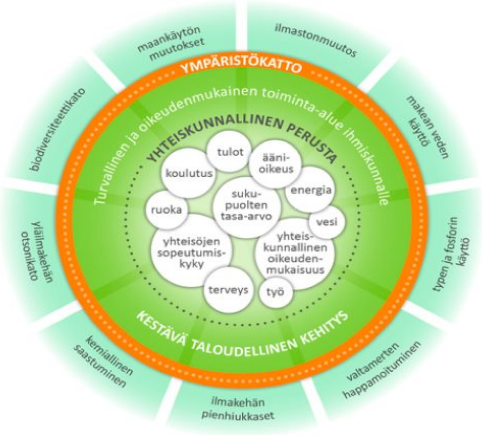

DEMOS HELSINKI

Uutta kohti, vanhan päälle rakentaen

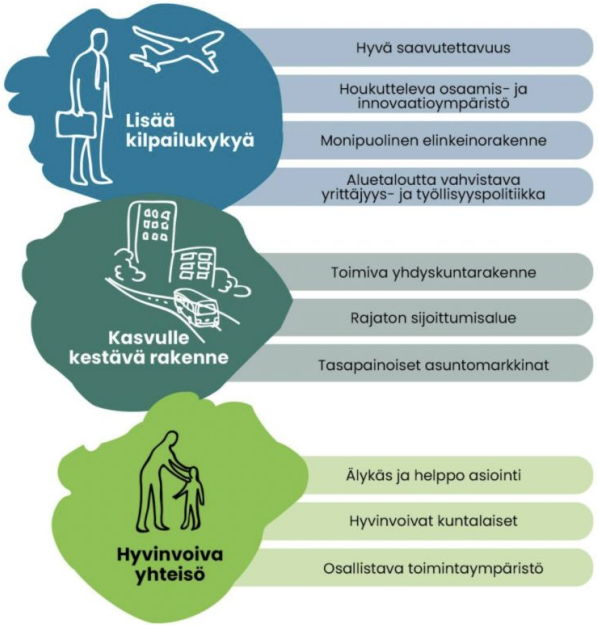

Hyviä täydennyksiä ja joitakin uutuuksia

Yhdessä tekemisen edelläkävijä on maailmalle avoin kestävän elämän kasvuseutu.

- + arkisempi kansainvälisyys
- + monikielisyyden kulttuuri
- + houkuttelu ja tulokkaille annettavien lupausten lunastaminen => tekee mieli jäädä
- + elinkeinorakenteen tulevaisuussiirtymä

- + resurssiviisaiden elämäntapojen alusta
- + seudullinen sinivihreä rakenne osana lumovoimaa
- + kestävä saavutettavuus seudun ulkorajoille asti ja kansallisesti

- + elämykset ja ilmapiiri
- + kestävyystietoinen hyvinvointi
- + onnellisuus

Strategiatyön teemoja työpajassa 24.11.2021

LIIKENTEEN MURROS

TULEVAISUUDEN ELINKEINOELÄMÄ

EKOLOGINEN JÄLLEENRAKENNUS

KAUPUNKISEUDUN LUMOVOIMA

KANSAINVÄLISTYMINEN

DEMOS HELSINKI

Tulevaisuuden elinkeinoelämän kipu- ja vipupisteitä

Kipupisteet

- Uudistuva työelämä ja siihen vastaaminen: työ ja vapaa-aika, ammatillinen ja henkilökohtainen kietoutuvat yhä enemmän yhteen; monipaikkaisuuden edellytyksiä halutaan vahvistaa
- Maahanmuuttajien osaamisen hyödyntämisessä esteitä (työllistymisen ja asenneilmapiirin kehittäminen)
- Kansainvälisten yhteyksien kehittäminen kesken
- Julkisen hallinnon ja päätöksenteon joustavuudessa ja nopeudessa parantamisen varaa
- Osaajapula (työvoiman saatavuuden ja pysyvyyden puutteet)
- Teollisuuden murroksen tunnistaminen ja siihen vastaaminen

Vipupisteet

- Monipuolinen kaupunkirakenne (sekoittaminen/profilointi)
- Rajaton seutu, yhteistyö sivistys-, liikenne- ja rakennepalveluissa ja hallinnossa
- Arjen sujuvuus ja hyvän elämän edellytykset
- Osaamisen kehittäminen yhteistyössä yritysten kanssa
- Elämänikäinen oppiminen
- Tulevaisuuden teollisuuden alojen houkutteleminen (rohkeus ja out of the box -ajattelu)
- ilmastonmuutoksen positiivinen hyödyntäminen

DEMOS HELSINKI

Liikenteen murroksen kipu- ja vipupisteitä

Kipupisteet

- Hankala yhdistelmä: Nopean teknologiakehityksen vaikea ennakoitavuus & liikkumistottumusten hidas muutos
- Digiloikan vaikutukset pendelöintiin
- Päästövähennystarpeiden massiivisuus
- Liikenneköyhyyden uhka keskusalueiden ulkopuolella (mm. ikääntymisen ja autoilun kallistumisen myötä)
- Lentoliikenteen kestävyyshaaste

Vipupisteet

- Seudullinen strateginen kokonaiskuva liikennejärjestelmän ja -muotojen tulevaisuudesta, jossa on huomioitu asuntopolitiiikka sekä kaupunkiseudun eri vyöhykkeet
- Visio kävelyn ja pyöräilyn edistämisestä
- Ratikka sekä lähijunan uudet seisakkeet ja vuorot, asemanseutujen kehittäminen
- Uudet käyttövoimat latausverkostoineen
- Parhaiden käytäntöjen jakaminen tulevaisuuden liikenneratkaisuista
- Jakamistalous: yhteiskäyttöautot, kimppakyydit
- MAL-rahoitus: pyöräparkit ja muu infra ja huolto

DEMOS HELSINKI

Ekologisen jälleenrakennuksen kipu- ja vipupisteitä

Kipupisteet

- Arvomaailman muutos ja muutosvastarinta
- Elämäntapavalintojen rakenteelliset rajoitteet
- Vastuullisuuden joukkoistaminen ja ekologinen neuvonta vielä kehitteillä

Vipupisteet

- Kaupunkiseudun kaikkien ominaisuuksien hyödyntäminen
- Joukkoliikennejärjestelmä ja matkaketjujen sujuvuus, helppo käytettävyys
- Rakentamisen elinkaari
- Asumisen kokeminen, kustannukset
- Kaupunkiseudun tasolla näkemystä esim. viherverkostosta
- Arvoviestintä, kokeilut, esimerkit
- Luottamusrakenne
- Kaikkien kaupunkiseutu: kaupungin ja maaseudun vuorovaikutuksen tasapuoliset hyödyt

DEMOS HELSINKI

Kaupunkiseudun lumovoiman kipu- ja vipupisteitä

Kipupisteet

- Kaupunkiseudun kasvu syö viheralueita
- Vesistöjen hyödyntäminen vähäistä
- Luontokohteet huonosti opastettu
- Sinivihersaavutettavuudessa parannettavaa
- Kansainvälinen matkailu pienessä roolissa
- Valkokaulustyöpaikkojen puute
- Etätyöhaasteita (esim. valokuituverkon kattavuudessa toivomisen varaa)

Vipupisteet

- Maine on kunnossa
- Sopivan kokoinen kaupunkiseutu; 30 min säteellä on “kaikki”
- Kakkoskaupungin rento ja pehmeä, hieman verkkaisempi elämäntapa
- Kohtuuhintainen asuminen
- Opiskelijoille erinomaiset olosuhteet; moni myös juurtuu
- Tunnin juna mahdollisuutena
- Kulttuurielämää ja tapahtumia
- Teollinen historia - nyt vahva teknologiateollisuus

DEMOS HELSINKI

Kansainvälistymisen kipu- ja vipupisteitä

Kipupisteet

- Kaupunkiseudun heikko tunnettuus
- Työvoiman ja tarpeen kohtaanto-ongelma
- Epäilys siitä, onko seudusta metropoliksi
- Ulkomailta saapuvien uusseutulaisten lupaprosessit
- Kansainvälinen saavutettavuus

Vipupisteet

- Uusseutulaisten sijoittumisen ja kotoutumisen tuki
- Kielitaustojen huomioiminen
- Toisen asteen koulutuspolku englanniksi
- Kv- lentokenttä ja suorat yhteydet muualle Eurooppaan
- Seudun toimivuus ja seutuyhteistyö vientivalttina - kompaktin metropolin edut
- Benchmarkkaus ja kv-aktiiivisuus
- Brändityö ja yritykset sen lähettiläinä
- Seutulaisten vieraanvaraisuus ja halu tutustua

DEMOS HELSINKI

Seutuyhteistyön lisäarvo

DEMOS HELSINKI

Seutuyhteistyön lisäarvo

Työpajassa esitettyjä näkemyksiä ja ideoita

- Rajaton seutu -ajattelu hallinnossa ja palveluissa, yhteiset investoinnit
- Hyvien käytäntöjen benchmarkkaus
- Yhteistyö tulevaisuuden kestävän teollisuuden alojen houkuttelemisessa ja luomisessa
- Hyvän elämän edellytysten luominen sujuvasti toimivalla seudulla
- Liikennejärjestelmän strateginen kokonaiskuva
- Seudullinen siniviherverkko ja siihen tukeutuva kestävä matkailu reitteineen
- Kaupunki-maaseutu-yhteys voimavarana
- Kuntien erikoistuminen ja diversiteetti
- Kaupunkiseutukortit (vrt. museokortti)
- Eletty kansainvälisyys ja laajentuvat verkostot
- Seutuyhteistyö vientivalttina

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

DEMOS HELSINKI

Ollaanko oikealla tiellä suhteessa edellisen strategiakauden arviointiin?

DEMOS HELSINKI

Arvioinnista nousseet kehittämistarpeet

Valmistuneen arvioinnin perusteella **seutuyhteistyön ansioiksi** luetaan mm. seudun vetovoiman parantuminen ja seudulliset joukkoliikenneratkaisut. Toimintaympäristön muutoksissa seudun nähdään selvinneen varsin hyvin. Seutustrategia on onnistunut tuottamaan kaupunkiseudun **kestävään kasvuun ja kehitykseen lisäarvoa** etenkin edistämällä toimivaa yhdyskuntarakennetta.

Eniten kehitettävää nähdään olevan kansainvälistymisessä, yritysten toimintaedellytysten parantamisessa, elinvoimainvestoinneissa sekä korkeakoulutettujen pitämisessä alueella. Seutustrategiaan toivotaan myös vahvempaa seudullista elinkeinopolitiikkaa, asukasnäkökulmaa, kansainvälisyyttä ja konkretiaa.

Seutustrategia on toiminut kuntien yhteistyön johtamisen välineenä, mutta **sidosryhmät eivät tunne** seutustrategian sisältöjä erityisen hyvin. Etenkin yrityksille seutustrategian sisällöt ovat vieraita, eikä yrityksille ole toteutuksen yhteydessä avautunut tietä strategiseen osallisuuteen. Asukkaiden ja seutustrategian suhdetta tulisi myös miettiä uudelleen.

DEMOS HELSINKI

Joitakin askeleita jo otettu, tapailtu tai nuotitettu

- **Kansainvälistyminen =>** Tunnettuus, kielivalikoima, uusseutulaisten kotoutuminen ✅
- **Yritysten toimintaedellytysten parantaminen =>** Osaava työvoima, elinikäinen oppiminen ✅
- **Elinvoimainvestoinnit =>** Tunnin juna ja lentokenttä mainittu ✅
- **Korkeakoulutettujen pitäminen alueella =>** Lumovoima ✅
- **Seudullinen elinkeinopolitiikka =>** Läheinen yhteys Business Tampereen työhön ✅
- **Seutustrategian sisältöjen tunnettuus sidosryhmissä =>** Hankkeemme portinvartijahaastattelut 2022
- **Yrityksille ei tietä strategiseen osallisuuteen =>** Hankesuunnitelma: “Toteuttajajoukon täydentäminen”
- **Asukkaiden ja seutustrategian suhdetta tulisi myös miettiä uudelleen. =>** Asukasraati ✅

Seuraavista vaiheista

Seutustrategian uudistamisen päätyövaiheet 2021-2022

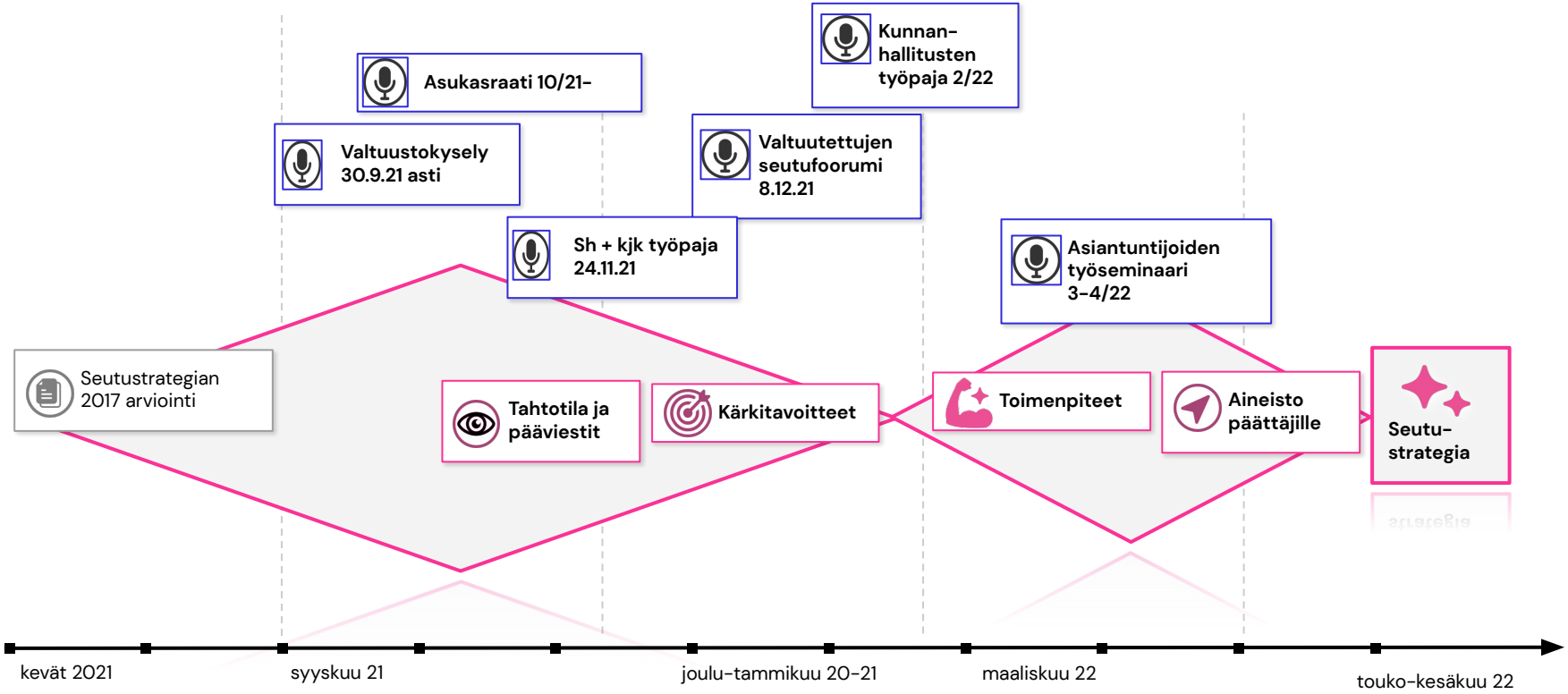

SH – STRATEGIA TR – KJK – SH – STRATEGIA TR – KJK –SH – STRATEGIA TR – KJK – SH – STRATEGIA TR – KJK – SH – STRATEGIA TR- KJK – SH – **KH:T – KV:T**

DEMOS HELSINKI

Tervetuloa seutustrategiatyöhön!

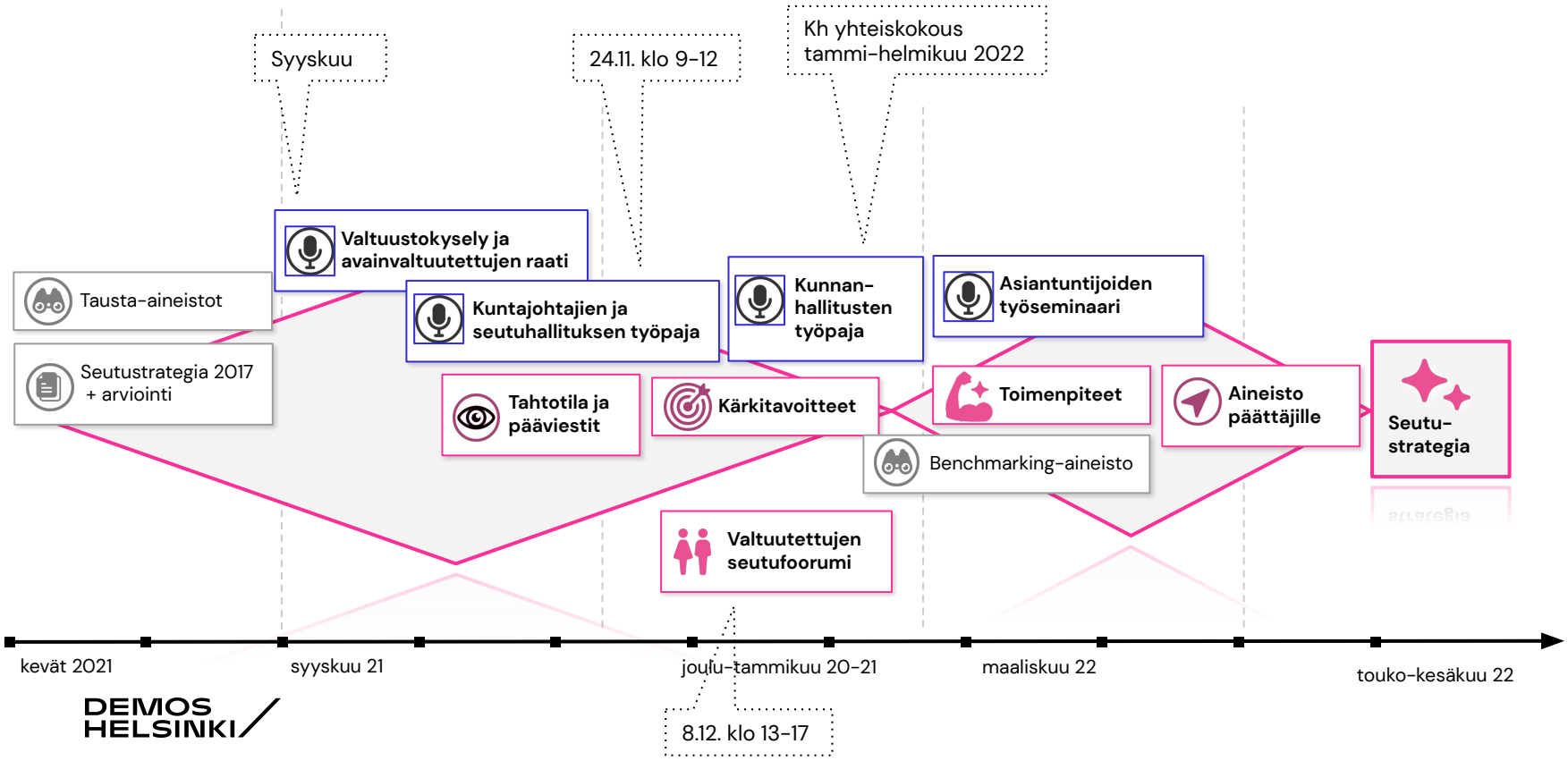

DEMOS HELSINKI

Tulevaisuussiirtymän teemat työpajassa 24.11.

DEMOS HELSINKI

Tulevaisuussiirtymä: Tulevaisuuden elinkeinoelämä

Seudullista **yhteistyötä elinkeinoelämän monipuolistamiseksi ja uudistamiseksi** tehdään mm. seudullisen elinkeinostrategian kautta. Tampereen seutu seuraa toimintaympäristön ja seudun kilpailuetujen kehittymistä ja panostaa ennakointiin. Minkälaisia pitkän tähtäimen tavoitteita tulisi asettaa? **Minkälaista osaamista haluamme jatkossa tuottaa ja houkutella**? **Minkälaiset toimijat luovat seudun profiilia tulevaisuudessa?** Miten voimme edesauttaa seudun **elinkeinoelämän kestävyysloikkaa?**

Keskustelun 1. vaihe (20 min): Mitkä ovat tämän haasteen näkökulmasta seudun vipupisteitä – tarvittavan muutoksen kannalta vaikuttavia työsarkoja? Entä kipupisteitä – erityisen haasteellisia kokonaisuuksia?

Keskustelun 2. vaihe (10 min): Mitä lisäarvoa nimenomaan Tampereen kaupunkiseudun seutuyhteistyö voi tulevaisuuden elinkeinoelämän kehittämiseen tuoda? Mikä on tässä teemassa oikea kunnianhimon taso?

DEMOS HELSINKI

Tulevaisuussiirtymä: Liikenteen murros

Liikenneratkaisujen ja etenkin joukkoliikenteen kehittymistä pidetään yhtenä Tampereen seutuyhteistyön parhaista aikaansaannoksista. **Seudulla on myös useita liikenteen ja tekoälyn testiympäristöjä, joita eri toimijat voivat hyödyntää.** Jatkossakin tarvitaan **liikennemuotojen uudistamista, yhdistämistä ja sähköistämistä**. Nuorten arvomuutokset ja väestön ikääntyminen tuovat myös muutospaineita. Onko kehittämistyö hyvässä vauhdissa? Onko **käveltävyyden ja pyöräiltävyyden eteen tehty riittävästi**? Entä **kokonaan uusien liikkumismuotojen**? Ovatko liikennesektorin massiiviset päästövähennykset saavutettavissa? Pitäisikö **puhtaiden ratkaisujen vientipotentiaalia** miettiä seudullisesti?

Keskustelun 1. vaihe (20 min): Mitkä ovat tämän haasteen näkökulmasta seudun vipupisteitä – tarvittavan muutoksen kannalta vaikuttavia työsarkoja? Entä kipupisteitä – erityisen haasteellisia kokonaisuuksia?

Keskustelun 2. vaihe (10 min): Mitä lisäarvoa nimenomaan Tampereen kaupunkiseudun seutuyhteistyö voi liikenteen murrokseen tuoda? Mikä on tässä teemassa oikea kunnianhimon taso?

Tulevaisuussiirtymä: Ekologinen jälleenrakennus

Tampereen seudulla tehdään työtä ilmastonmuutoksen ja muiden ekologisten kriisien hillitsemiseksi, mutta pitäisikö kasvavan kaupunkiseudun ottaa vahvempi rooli ekologisessa jälleenrakennuksessa? Mielekäs elämä ei voi perustua luonnonresurssien liikakäyttöön, vaan tulevaisuussiirtymä edellyttää **elämäntapojen, talouden rakenteen ja yhteiskunnan perusinfrastruktuurien muutoksia**. Voisiko Tampereen seutu panostaa vahvemmin esimerkiksi **kiertotalouteen** tai **biodiversiteetin** turvaamiseen? Miten seutu voisi edesauttaa asukkaidensa **kestäviä elämäntapoja**?

Keskustelun 1. vaihe (20 min): Mitkä ovat tämän haasteen näkökulmasta seudun vipupisteitä – tarvittavan muutoksen kannalta vaikuttavia työsarkoja? Entä kipupisteitä – erityisen haasteellisia kokonaisuuksia?

Keskustelun 2. vaihe (10 min): Mitä lisäarvoa nimenomaan Tampereen kaupunkiseudun seutuyhteistyö voi ekologiseen jälleenrakennukseen tuoda? Mikä on tässä teemassa oikea kunnianhimon taso?

Tulevaisuussiirtymä: Kaupunkiseudun lumovoima

Toimivat työmarkkinat vetävät puoleensa, mutta vasta elinympäristön koettu laatu kiinnittää ihmiset asuinsijoilleen. **Monipuoliset vapaa-ajan vieton mahdollisuudet – kiinnostavasta kulttuurielämästä ja tapahtumatuotannosta luontoelämyksiin** – ovat tässä tärkeitä. **Mitkä ovat seudun erityispiirteet, jotka koukuttavat ihmiset seudulle?** Mikä on uuden kunnan ennaltaehkäisevän hyvinvointityön ja sivistystyön rooli? Miten kaupunkiseudun ihmiset löytävät toisensa luodakseen uutta yhdessä? Miten varmistetaan, että kaikki pääsevät kaupunkiseudun lumosta osallisiksi?

Keskustelun 1. vaihe (20 min): Mitkä ovat tämän haasteen näkökulmasta seudun vipupisteitä – tarvittavan muutoksen kannalta vaikuttavia työsarkoja? Entä kipupisteitä – erityisen haasteellisia kokonaisuuksia?

Keskustelun 2. vaihe (10 min): Mitä lisäarvoa nimenomaan Tampereen kaupunkiseudun seutuyhteistyö voi kaupunkiseudun lumovoimaan tuoda? Mikä on tässä teemassa oikea kunnianhimon taso?

Tulevaisuussiirtymä: Kansainvälistyminen

Globaalistuvassa maailmassa kaupunkiseudut etsivät itsenäisiä ratkaisuja turvatakseen houkuttavuutensa. Ne hakeutuvat **yhteistyöhön kansainvälisten järjestöjen kanssa ja houkuttelevat kansainvälisiä investointeja.** Menestyvä elinkeinoelämä ja toimiva kaupunkiseutu edellyttävät monipuolisen työvoiman saatavuutta, mutta siitä on pulaa jo nyt. **Onko Tampereen seudulla tehty riittävästi koulutetun työvoiman eteen?** Entä yritysten kansainvälisten tuotantoketjujen? Onko seutu **kansainvälisesti kiinnostava asuinympäristö** myös ns. luovalle luokalle? Miten muualta muuttaneet saataisiin juurtumaan seudulle?

Keskustelun 1. vaihe (20 min): Mitkä ovat tämän haasteen näkökulmasta seudun vipupisteitä – tarvittavan muutoksen kannalta vaikuttavia työsarkoja? Entä kipupisteitä – erityisen haasteellisia kokonaisuuksia?

Keskustelun 2. vaihe (10 min): Mitä lisäarvoa nimenomaan Tampereen kaupunkiseudun seutuyhteistyö voi kansainvälistymiseen tuoda? Mikä on tässä teemassa oikea kunnianhimon taso?